

Gombosi néptáncok*

(Táncsoportunk műsorából)

14. *Elmennék én tihozzátok...*

Hízelegve, udvarolva, széptevés.

A már szinte közsímert gombosi táncosok 30-on felüli műsorszámából közlünk szemelvényeket. Ez a táncdallam a legjellegzetesebb. Másutt még nem hallottam.

Szövegünk a következő:

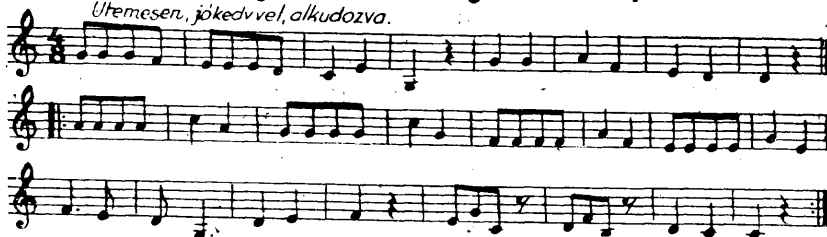
Elmennék én tihozzátok egy este,
Ha kutyátok a kapuba' nem lesne.
Tanítsd kutyád emberségre,
Ne ugasson a legényre
Az apád, az anyád
Csillagát.

vagy:

Elmennék én tihozzátok egy este,
Ha az anyád a kapuba' nem lesne.
Mert az anyád olyan asszony,
Kihallgatott az ablakon.
Az apád, az anyád
Csillagát.

15. *Gimbelem a gombolom,*

Ütemesen, jókedvvel, alkudozva.

* A dalok a valóságban nemcsak nem gombosi eredetűek, hanem elterjedt, ismert népdalok, sőt régi népszínművekből származó műdalok is vannak köztük. Közlésük inkább azért érdekes, mert azt mutatja, hogyan honosodtak meg ezek a dalok a gombosi nép körében és a dallamok is, szövegek is jellegzetes gombosi változatokat szemléltetnek. (A szerkesztőség)

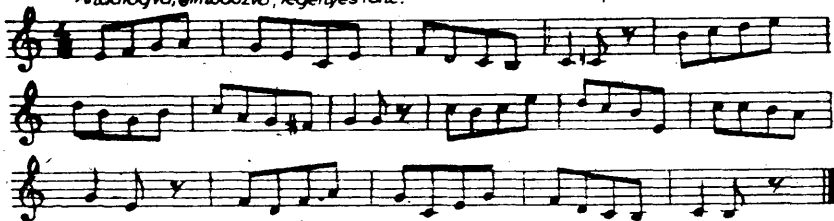
Ezt a dalt már egészen kinyílt jókedvvel táncolják. A szöveget nagyon szeretik a táncosok, különösen a lányok. Azt viszont könnyű kitalálni, hogy a benne foglaltak miatt: itt arról a pruszlikról van ugyanis szó, amelyet a „babám pici keze varrt“. A százszor elkövetett ellenérték sém megvetendő.

Hogy jobban kivilágosodjon a dolog, a szöveg a következő:

Gimbelem a gombolom a
Pruszlikom,
A mellényem gombolom.
33 gomblik van rajta,
Azt is az én rózsám
Kicsi keze varrta.
Varrd ki babám máskor is,
Megölellek, megcsókollak
Százszor is.

16. Vásárhelyi sétatéren...

Andalogva, álmódzva, legényes tánc.

Ezt a táncot andalogva, álmódzva járják a lányok. A tánc neve legényes, úgy látszik, azért, mert a legények valójában itt lépnek be. A dallam nem kimondottan gombosi, de szép. Azért választották. A dal származása Hódmezővásárhely lehet.

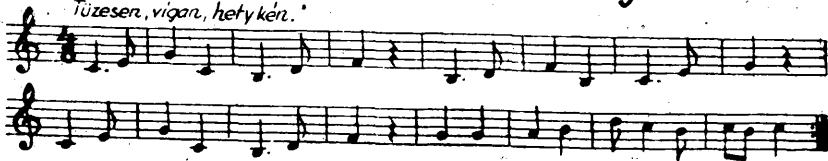
A szöveg így hangzik:

Vásárhelyi sétatéren
Béla cigány muzsikál,
Hajlik ide, hajlik oda
Valamennyi rózsaszól.
Én felém is hajladozott,
Kacsintott egy rózsá,
Bár sohase hajladozott,
Ne kacsintott volna.

Ennél a dalnál a táncoláshoz szükséges hangulat kialakul. A leányok énekelni kezdenek, a legények rikkantanak. Csak úgy halkan...

17. Ráncos csizma, rossz nadhtág...

Tüzesen, vidáran, helyi kérés.

Ez már gyors. Az előbb nem hiába volt a rikkantás. A dal szövegében van egy kis feddés, meg csúfolódás a nő részéről. Nem tetszik neki a férfi öltözete. Mondanunk sem kell, hogy ez annál elevebbé teszi a ritmust. A leány durcás, a legény annál jobban megpörgeti. Ha énekelnek is, kivilágosodik a helyzet.

A szöveg így hangzik:

Ráncos csizma, rossz nadrág,
Lám megmondtam ne vedd rád,
Elsúfítod magadat,
Fújd föl a nadrágodat.

A talpalá való muzsika meg éppen hangulatba hozza a párokat.

18. Dunaparti csikóslegény...

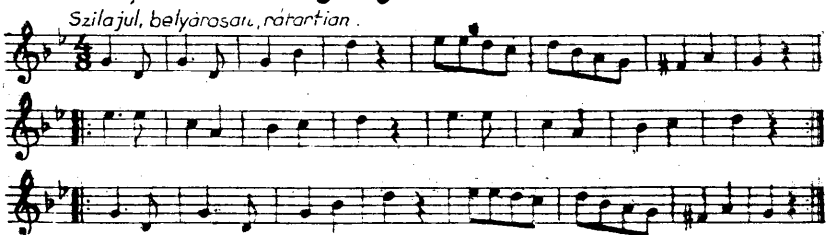
Ez a gombosi csikóstánc. Mikor sarkantyúpengéssel járnak, a tomboló siker biztos. A gyűjtő is bevallja, hogy ez a tánc a gyöngéje. Több mondanivaló aztán nincs is...

Ezt a szöveget halljuk:

- I. Dunaparti csikóslegény vagyok én,
Tizenhárom szilaj csikót őrzök én,
Gyere rózsám fordítsd el a ménes elejét,
Ne legelje bazsarózsa levelét.
- II. Házunk előtt van egy karó leverve,
Oda van a kispej lovam békötve,
Elszakadt a kispej lovam pányvakötele,
Régi babám nem vagy még elfelejtve.

Ez tulajdonképpen a legények tánca. Itt a leányok csak hajladoznak. A gombosi büszke legény férfiasan, keményen járja, virtuososan.

19. Kocsislegény voltam én...

Ennek a dalnak a bevezető része meg a vége ugyanaz. A címét is a közepétől kapta. Én betyártáncnak érzem. Minden szempontból méltó párja a csikóstáncnak.

Így éneklük:

Ladi-ladi-ladilom
Kisgomboson lakik az én
Galambom.
Kocsislegény voltam én,
Annak se jó voltam én,
Nem jól raktam a hámot,
Szídták az istenfámot.
Ladi-ladi-ladilom
Kisgomboson lakik az én
Galambom.

A táncról használt jelzők itt fokozottan érvényesek. A leányok csak csodálják a legények kényes táncát. A szövegváltozatban benne is van:

Nem jól raktam a hámot,
Kinevettek a lányok...

20. *Én a kislány de kényes...*

Elbeszélve, lassacskán, topogva.

Itt a tempó egy kissé lassúbbodik. A jókedv sem olyan féktelen, mint az előző két táncnál. Lassacskán, ütemesen éneklük és táncolják. Úgy láttam, hogy valamikor ez volt a táncsoport indulója. Hogy úgy mondjam: lehet rá táncolva menetelni,

A szöveg:

Ez a kislány de kényes,
A két szeme de fényes,
Alig-alig cseperedik fel
Máris neki legény kell.
Ki a legényt szereti,
Soha el nem felejt...

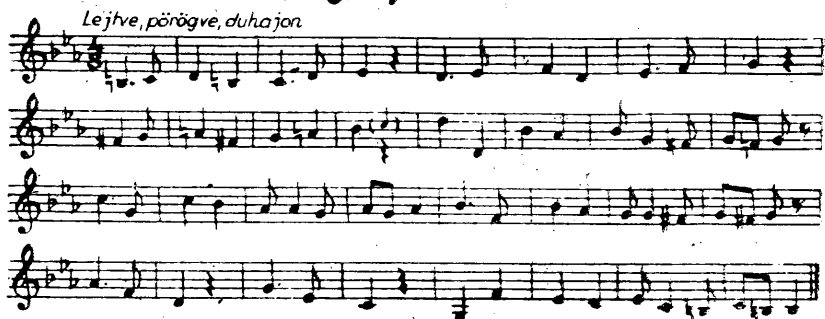
Van egy másik változat is a kezdésre:

Ez a kislány gyöngyöt fűz,
A két szeme mint a tűz...

Folytatása mint fentebb.

A következőkben később megismerkedünk majd Gombos egyik tánckülönlegességével, a „tusozással” is.

21. Ropogós Miso

Ennek a táncdallamnak nincs szövege. Föl is tettem magamban, hogy idős ember létemre „nyakamba veszem“ a falut és keresek egy öregasszonyt, aki nemcsak elénekli (dalolja), de el is táncolja a változatos figurákkal együtt. Biztatnak, hogy van szövege, csak fel kell kutatni. Különben itt ül előttem Dobsai András, egy idősebb legényember, tánc csoportunk vezetője, aki évtizedeket át-„vőfény“-kedett. Jó memóriája, hallása, táncvészége van. Benne bízom.

Egyébként a táncdalról meg kell jegyezni, hogy a legjellegzetesebb dallamunk. Gombos el sem képzelhető nélküle.

22. Kővéri lány dala.

Ez a dal nem tartozik szorosan a tánc csoport műsorához. Rendkívüli számként elhangozhat pohár mellett. Itt csak humoros ráadásként szerepel. Azoknak szól, akik az ilyeneket szeretik hallgatni.

A szöveg ez:

- I. Nem tom' mi van velem,
Nem tom' mi a csuda.
Nem ér engem körül
Három réf pántlika.
- II. Verje meg a zisten
A szomszédunk fiát,
Azóta hízik így,
Mióta nálunk hált...

Ahogy a vén Szénarágó-Bajcsi, az utolsó körülnyirt hajú ember a kocsmában énekelte. Ótőle hallottam.

Tél József